

Autor: Katarzyna Kołodziej

Dotyczy: [Rzeczpospolita](#)

RESTRUKTURYZACJA: Z NOWEJ PROCEDURY SKORZYSTA DŁUŻNIK I WIERZYTEL

Wprowadzony na mocy przepisów tarczy 4.0 nowy rodzaj postępowania restrukturyzacyjnego wiąże się z licznymi korzyściami dla dłużników.

Warto zastanowić się, w jakim zakresie wierzyciele są w stanie chronić swoje uzasadnione interesy, w tym znacznie odformalizowanym modelu restrukturyzacji.

Na podstawie tzw. tarczy 4.0, czyli ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19, ustanowiono nowy typ postępowania restrukturyzacyjnego. Chodzi tu o uproszczone postępowanie restrukturyzacyjne, będące zmodyfikowanym w oparciu o przepisy tarczy 4.0 postępowaniem o zatwierdzenie układu.

Docelowo postępowanie to, podobnie jak pozostałe postępowania restrukturyzacyjne, ma umożliwić niewypłacalnemu lub zagrożonemu niewypłacalnością dłużnikowi restrukturyzację w drodze zawarcia układu z wierzycielami i w ten sposób zagwarantować uniknięcie ogłoszenia jego upadłości. Istotną nowością jest natomiast przyspieszenie i ułatwienie całej procedury, co wynikało z potrzeby ustanowienia efektywnego rozwiązania, mającego tymczasowo (do 30 czerwca 2021 r.) służyć do eliminowania negatywnych skutków ekonomicznych związanych z pandemią COVID-19.

OBWIESZCZENIE W MONITORZE

Otwarcie niniejszego postępowania następuje w sposób odformalizowany i bez udziału sądu, jedynie poprzez obwieszczenie dłużnika o tym fakcie w Monitorze Sądowym i Gospodarczym. Warunkiem jest uprzednie zawarcie umowy o sprawowanie nadzoru nad przebiegiem postępowania z licencjonowanym doradcą restrukturyzacyjnym, pełniącym funkcję nadzorcy układu. W konsekwencji, bez weryfikacji przez sąd zaistnienia jakichkolwiek przesłanek, dłużnik z dniem dokonania obwieszczenia, który jest jednocześnie dniem otwarcia tego postępowania, staje się beneficjentem wielu przywilejów przewidzianych przepisami tarczy 4.0.

Należą do nich w szczególności:

- zawieszenie toczących się postępowań egzekucyjnych oraz zakaz wszczęcia nowych dotyczących wierzytelności objętych układem, w tym także, pod pewnymi warunkami, tych zabezpieczonych rzeczowo (np. hipoteką czy zastawem),
- wstrzymanie spełnienia świadczeń wynikających z tych wierzytelności,
- możliwość dokonywania potrąceń wzajemnych wierzytelności między dłużnikiem a wierzycielem jedynie w określonych przypadkach oraz
- niedopuszczalność wypowiedzenia pewnych umów (np. kredytu lub najmu).

ZAPOBIEGANIE NADUŻYCIOM

W tym miejscu warto zastanowić się nad kwestią, jak na tle silnie uprzywilejowanej pozycji dłużnika w uproszczonym postępowaniu restrukturyzacyjnym kształtują się uprawnienia wierzycieli i jaki wpływ mają oni na przebieg restrukturyzacji dłużnika w tych okolicznościach.

Po pierwsze, aby nie dopuścić do pojawienia się nadużyć ze strony dłużników, ustawodawca wprowadził możliwość wystąpienia przez wierzycieli do sądu z wnioskiem o uchylenie skutków dokonania obwieszczenia i otwarcia postępowania, o których mowa powyżej, w sytuacji gdy miałyby one prowadzić do pokrzywdzenia wierzycieli. Samo pojęcie pokrzywdzenia wierzycieli jest klauzulą generalną i będzie wymagało każdorazowej analizy konkretnego przypadku. Przed wydaniem takiego orzeczenia sąd może wysłuchać zarówno wierzyciela, jak i dłużnika czy nadzorcę układu. Konsekwencją tego postanowienia będzie zatem przykładowo uchylenie ochrony przeciwegzekucyjnej dłużnika lub też możliwość domagania się przez wierzyciela zapłaty wierzytelności, które miały być objęte układem.

ZARZĄDZANIE MAJĄTKIEM

W dalszej kolejności dla ustanowienia przeciwwagi dla szeroko zakrojonych uprawnień dłużnika nie tylko ograniczono jego prawa w zarządzie majątkiem (do podjęcia czynności przekraczających zakres zwykłego zarządu potrzebna jest zgoda nadzorcy układu), ale także zakreślone zostały ramy czasowe tego postępowania. W okresie 4 miesięcy od dnia dokonania obwieszczenia powinno nastąpić m.in. przygotowanie propozycji układowych, zbieranie głosów wierzycieli na piśmie oraz złożenie do sądu wniosku o zatwierdzenie układu. W przypadku gdy ten ostatni nie wpłynie do sądu w podanym terminie, postępowanie umarza się z mocy prawa. Wierzyciele mogą wnieść do sądu wniosek o wydanie postanowienia w tym przedmiocie i w rezultacie odzyskać możliwość egzekwowania swoich wierzytelności.

Kolejnym instrumentem prawnym mającym zapewnić ochronę wierzycieli przed otwarciem przez dłużnika uproszczonego postępowania restrukturyzacyjnego w złej wierze jest przysługujące wierzycielom oraz osobom trzecim roszczenie o naprawienie szkody. Dokonanie obwieszczenia o otwarciu postępowania będzie działaniem dłużnika w złej wierze, przykładowo gdy dłużnik nie jest niewypłacalny lub zagrożony niewypłacalnością albo nie ma w ogóle zamiaru zawrzeć układu.

POZOSTAŁE UPRAWNIENIA

Należy pamiętać, że do omawianego modelu postępowania restrukturyzacyjnego znajdują zastosowanie także przepisy ustawy z dnia 15 maja 2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne i dlatego analiza całokształtu uprawnień wierzycieli powinna nastąpić również w oparciu o ogólne zasady wskazane w tej ustawie z uwzględnieniem zmian wprowadzonych na mocy tarczy 4.0.

W konsekwencji wierzyciele mogą m.in. pisemnie głosować co do propozycji układowych poprzez oddanie głosu na kartach do głosowania, przedstawionych im i następnie zbieranych przez dłużnika. Oprócz tego w przypadku uproszczonego postępowania restrukturyzacyjnego przewidziano fakultatywne zgromadzenie wierzycieli, które może wyznaczyć nadzorca układu niezależnie od zbierania głosów w opisany powyżej sposób. Wierzyciele nie mogą natomiast wnioskować o jego zwołanie. Z kolei w przypadku wyznaczenia tego zgromadzenia dopuszczalny jest ich udział oraz głosowanie z wykorzystaniem elektronicznych środków komunikacji. Dzięki temu rozwiązaniu wierzyciele mają możliwość wypowiedzania się w jego toku, przebywając fizycznie w innym miejscu niż miejsce zgromadzenia.

Ponadto wierzycielowi przysługuje prawo uzyskania od nadzorcy układu informacji dotyczących sytuacji majątkowej dłużnika oraz szans wykonania układu. Dane te powinny umożliwić wierzycielowi podjęcie racjonalnej ekonomicznej decyzji w przedmiocie głosowania za albo przeciw układowi. W praktyce zakres tych informacji będzie obejmował aktualny stan przedsiębiorstwa, sposób finansowania dłużnika, rodzaje zabezpieczeń wierzycieli w trakcie realizacji układu oraz ryzyka mogące wpłynąć negatywnie na wykonanie układu. Wiadomości stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa dłużnika nie muszą być natomiast ujawnione.

Co do zasady układ w tym postępowaniu zostaje przyjęty, jeśli wypowie się za nim większość głosujących (a nie uprawnionych do głosowania nad układem) wierzycieli, którzy oddali ważny głos, i jednocześnie mających łącznie co najmniej dwie trzecie sumy wierzytelności przysługujących głosującym wierzycielom. Trzeba podkreślić zatem, że jedynie aktywna postawa wierzycieli w tym względzie i udział w głosowaniu mogą mieć wpływ na przyjęcie układu.

Ochronę interesów wierzycieli ma gwarantować również możliwość złożenia przez wierzycieli nadzorca układu pisemnych zastrzeżeń co do zgodności z prawem przebiegu samodzielnego zbierania głosów lub wskazania innych okoliczności, które mogą mieć wpływ na zatwierdzenie układu. Zastrzeżenia te zostaną przedłożone sądowi wraz z wnioskiem o zatwierdzenie układu.